

Nr 959

Av herrar **Ringaby** och **Nordgren**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 173, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete.*

(Lika lydande med motion nr 810 i Första kammaren)

Regeringen har i proposition nr 173 föreslagit att en fysisk reglering av byggnadsverksamheten skall införas. Förslaget motiveras enligt propositionen av konjunkturpolitiska skäl. Samtidigt utvidgas redan nu gällande bestämmelser om reglering av byggnadsarbete på grund av arbetskraftsbrist.

Den ekonomiska bakgrunden är välkänd och behöver inte återges annat än i korta drag. Ekonomien kännetecknas generellt av allvarliga inflationstendenser. Starkt tryck emanerar både från efterfrågesidan och från kostnadssidan. I båda fallen kan ett direkt samband mellan inflationsfenomenen och den förda finanspolitiken skönjas. Trots att den ekonomiska temperaturen är högt uppdriven har inget allvarligt försök gjorts att på effektivaste möjliga sätt utnyttja tillgängliga resurser. Tvärtom förekommer i vid omfattning en efterfrågestimulerande skattefinansiering av olika nyttigheter långt utöver vad som kan anses socialpolitiskt motiverat. Genom en otidsenlig politik när det gäller den direkta beskattningen hämmas utbudet av arbetskraft och förorsakas samhället som helhet betydande konsekvenskostnader. Med hjälp av penningpolitiken har försök gjorts att kontrollera de inflatoriska yttringarna av finanspolitiken. Penningpolitiken — vilkens möjligheter att ensam korrigerar inflationsutvecklingen är begränsade — har utnyttjats så hårt att den för dess verkningsgrad så viktiga flexibiliteten gått förlorad. Härigenom har den kommit att accentuera vissa snedvridningar i ekonomien.

Regeringen redovisar i huvudsak två motiv för den föreslagna regleringen. Dels synes man vara tveksam rörande möjligheterna att i en överhettad konjunktursituation begränsa byggnadsverksamheten på ett effektivt sätt med enbart generella metoder, dels synes man vilja skapa möjligheter att angelägenhetsgradera en åtstramning av investeringarna.

Vi vill inte utesluta möjligheten av att i en marknadsekonomi kunna företa direkta ingrepp. Dessa bör emellertid vara av begränsad omfattning, inte minst tidsmässigt. I en marknadsekonomi utgör de inte något alter-

nativ till en förnuftig och förutseende planering men kan i vissa situationer tänkas som tillfälliga korrektiv.

De generellt verkande finanspolitiska medlen har berövats en väsentlig del av sin verkningsgrad i en ekonomi där regleringar, prioritering av krediter till vissa områden, subventioner osv. förhindrar den att slå igenom. Av samma skäl blir penningpolitikens effekt reducerad inom vidsträckta sektorer, t. ex. i fråga om bostadsinvesteringarna och de kommunala investeringarna. Samtidigt utgör den föreslagna regleringen ett talade exempel på att regleringar föder behov av nya regleringar och flera regleringar.

Det finns emellertid ytterligare skäl att motsätta sig införandet av den föreslagna regleringen. Den utomordentligt starka kostnadsstegringen inom byggnadsverksamheten under senare år gör det särskilt angeläget att åstadkomma en snabb rationalisering av byggnadsverksamheten. Detta kan i första hand ske genom att bereda byggnadsföretagen tillfälle till en jämnare produktion, en noggrannare produktionsplanering och en planering i god tid. Den föreslagna regleringen skulle innebära att projekt kan vägras igångsättningstillstånd i mycket nära anslutning till byggstarten. Härmed förrycks det berörda entreprenadföretagets hela produktionsplanering. Insikten om att igångsättningstillstånd måhända inte kan erhållas till en rad projekt i denna produktionsplanering gör det även mindre angeläget för företaget att försöka förbättra sin planering. Regleringen skulle sålunda rycka undan den viktigaste möjligheten att väsentligt bringa ned byggnadskostnaderna. Samtidigt skulle ett vägrat igångsättningstillstånd innebära minskad produktionsvolym för de drabbade företagen. Detta innebär i sin tur att de fasta kostnaderna måste slås ut på kvarvarande byggnadsobjekt. Detta verkar fördyrande även om de tillståndsgivande myndigheterna tillser att arbetskraften på orten är fullt sysselsatt. En annan konsekvens är att arbetskraften inte kan bindas fastare vid ett visst företag. Härigenom avhändes företagen en betydelsefull möjlighet till framtida kostnadsreduceringar.

De viktigaste argumenten mot förslaget om byggnadsreglering kan sammanfattas på följande sätt. Förslaget är ett direkt utflöde av en ekonomisk politik som saknar långsiktigt förutseende och plan. Det politiska ansvaret för denna politik måste bäras av regeringen men därtill kommer att en reglering av angivet slag starkt försvårar byggnadsindustriens planering och ansträngningar att skära ned kostnadsläget. Vi finner därför att förslaget om vidgade fullmakter för Kungl. Maj:t att förhindra att byggnadsarbete av visst slag inte får påbörjas utan igångsättningstillstånd måtte avslås samt att gällande fullmakt måtte förlängas till utgången av år 1966.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 173 måtte besluta om förlängd giltighet av den nuvarande lydelsen av 1 § lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete till utgången av år 1966.

Stockholm den 23 november 1965

Per-Eric Ringaby

Hans Nordgren